МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ)

«Затверджую»
Проректор закладу вищої освіти
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця
з науково-педагогічної та навчальної роботи,
д. мед. н. професор _____О.М. Власенко
«____»_____2026р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ, ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ»

курс за вибором

підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр»

для студентів закладів вищої медичної освіти МОЗ України

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності: 222 «Медицина»,

2026/2027 навчальний рік

Розроблено та внесено: Національний медичний університет імені О.О.Богомольця

Розробники програми: Програма складена співробітниками кафедри загальної практики (сімейної медицини). завуч кафедри – к. мед. н., доц. Горобець Н.М., доц. к. мед. н., Корост Я.В.

Обговорено та схвалено на методичному засіданні кафедри загальної практики (сімейної медицини) протокол засідання № 1 від “26” серпня 2026 року.

Завідувач кафедри, д. мед. н., професор _____ Волошина І.М.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

На ЦМК з терапевтичних дисциплін

Голова ЦМК, д.мед.н., професор _____О.Б. Яременко

Протокол № __ від _____ 2026 р.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Організаційні основи сімейної медицини, доказової медицини», курс за вибором, складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі - Стандарт) другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 «Охорона здоров'я» та для спеціальностей 222 «Медицина».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>галузь знань
22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва)</td><td colspan="2">Варіативна складова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Модуль 1</td><td rowspan="5">Спеціальність:
222 «Медицина»</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>6-й</td><td>-</td></tr>
<tr><td rowspan="2"></td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>11-й, 12-й</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 90</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 30
самостійної роботи студента – 60</td><td rowspan="11">Освітньо-кваліфікаційний рівень:
магістр</td><td>0 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Диференційний залік</td><td>-</td></tr>
</table>

Опис навчальної дисципліни (анотація). Вивчення навчальної дисципліни «Організаційні основи сімейної медицини, доказової медицини», курс за вибором, здійснюється згідно з навчальним планом на шостому курсі навчання, коли має місце профілізація відповідно до напряму підготовки.

В Україні пріоритетною залишається проблема підготовки кадрів, особливо для надання первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД), їм надається юридичне право надавати первинну медичну багатопрофільну медико-соціальну допомогу населенню не залежно від віку і статі пацієнтів.

Програма структурована на теми. Загальна практика (сімейна медицина) як навчальна дисципліна:

а) забезпечує вивчення організаційних засад ПМСД;

б) сприяє формуванню профілактичного напрямку діяльності майбутніх лікарів з урахуванням можливого впливу на стан здоров'я населення чинників різного походження;

в) конкретизує методи впровадження формування здорового способу життя в родині;

г) сприяє навчанню сімейного лікаря основам ведення всіх членів сім'ї впродовж усього життя.

Особлива увага у викладенні дисципліни приділяється наступним питанням:

- визначення здоров`я всієї родини;
- первинна профілактика;
- рання діагностика, лікування та вторинна профілактика захворювань на догоспітальному етапі.

Предметом вивчення дисципліни є організація роботи сімейного лікаря в загальній структурі медичної допомоги, а також діагностика, лікування, профілактика, реабілітація найбільш розповсюджених захворювань, ведення яких входить в компетенції сімейного лікаря.

Міждисциплінарні зв'язки: базуються на вивченні студентами латинської мови та медичної термінології; нормальної та патологічної анатомії людини, гістології, медичної біології та генетики, медичної та біологічної фізики, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, нормальної та патологічної фізіології, пропедевтики внутрішніх та дитячих хвороб, фармакології внутрішньої медицини, інфекційних захворювань, епідеміології, педіатрії, ендокринології,

неврології, онкології, хірургії, офтальмології, отоларингології, дерматології, клінічних імунології та фармакології, реаніматології, соціальної медицини та охорони здоров'я, гігієни та екології, інформатики, етики та деонтології й інтегруванні з цими дисциплінами.

2. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

2.1 Метою викладання навчальної дисципліни «Організаційні основи сімейної медицини, доказової медицини», курс за вибором, є оволодіння основами загальної практики (сімейної медицини).

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Організаційні основи сімейної медицини, доказової медицини», курс за вибором, є оволодіння знаннями, вміннями та навичками щодо питань діагностики, лікування та профілактики пацієнтів в практиці сімейного лікаря, - основні принципи організації ПМСД на засадах сімейної медицини (заснованість на етичних цінностях, націленість на поліпшення здоров'я окремої людини, сім'ї та населення в цілому; покращення якості надання медичної допомоги на первинному рівні, надійність системи фінансування, орієнтованість на особистість в цілому, а не лише на хворобу).

2.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту вивчення дисципліни «Організаційні основи сімейної медицини, доказової медицини», курс за вибором, забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

***-інтегральні*:** здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності 22 "Охорона здоров'я", що передбачає застосування певних теоретичних знань, вмінь, практичних навичок та методів відповідного професійного спрямування;

***-загальні*:**

ЗК1 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК2 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК3 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК4 - Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.,

ЗК5 - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК6 - Здатність приймати обґрунтовані рішення,

ЗК7 - Здатність працювати в команді;

ЗК8 - Здатність до міжособистісної взаємодії;

ЗК9 - Здатність спілкуватись іноземною мовою;

ЗК10 - Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК11 - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК12 - Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК13 - Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК14 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободлюдини і громадянина в Україні

ЗК15 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

-спеціальні (фахові, предметні):

ФК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань

ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров’я індивідуума, сім’ї, популяції.

ФК21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров’я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров’я.

ФК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність		спроможність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності 22 "Охорона здоров'я", що передбачає застосування певних теоретичних знань , практичних навичок та методів відповідного професійного спрямування			
Загальні компетентності					
ЗК.1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях		+	+	+
ЗК.2.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні		+	+	+
ЗК.3.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації		+	+	+
ЗК.4.	Здатність працювати в як автономно, так і в команді		+	+	+
ЗК.5.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт		+	+	+
ЗК.6.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так письмово		+	+	+
ЗК.7.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	+	+	+	+

ЗК.8.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми		+	+	+
ЗК.9.	Здатність приймати обґрунтовані рішення		+	+	+
ЗК.10.	Базові уявлення про основи медичних знань, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності	+	+	+	+
ЗК.11.	Базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загально-професійних дисциплін	+	+	+	+
ЗК.12.	Здатність бути критичним і самокритичним		+	+	+
ЗК.13.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)		+	+	+
ЗК.14.	Навички здійснення безпечної діяльності	+	+	+	+
Спеціальні (фахові) компетентності					
СК.1.	Орієнтуватися в перевагах реформування ПМСД за принципом сімейної медицини.	+	+	+	+
СК.2.	Вміти застосовувати правові, економічні	+	+	+	+

	аспекти діяльності сімейного лікаря.				
СК. 3.	Орієнтуватися в моделі і основних напрямках діяльності сімейного лікаря.	+	+	+	+
СК. 4.	Вміти проводити оцінку стану здоров'я членів родини.	+	+	+	+
СК. 5.	Знати особливості впровадження здорового способу життя серед членів родини.	+	+	+	+
СК. 6.	Знати особливості міжсекторальної співпраці сімейних лікарів в умовах позалікарняної допомоги.	+	+	+	+

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані

анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 12. Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 13. Проводити оцінку та моніторинг розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН 16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров’я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в

умовах закладу охорони здоров’я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН 20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв’язання складних задач охорони здоров’я.

ПРН 23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров`я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН 24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров’я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров’я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, що встановлюють співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок та показником оцінки в балах. Результати навчання оцінюються при проведенні поточного контролю. При проведенні поточного контролю оцінювання здійснюється за традиційною шкалою («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), після чого оцінка конвертується у бали.

Узагальнені критерії оцінювання програмних результатів навчання:

Оцінка за 4-бальною системою	Критерії оцінювання
5 («відмінно»)	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми під час опитування, виконання практичних завдань та усіх видів контролю.
4 («добре»)	Студент володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми під час опитування, виконання практичних навичок та усіх видів контролю.
3 («задовільно»)	Студент відтворює переважну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 60% знань з теми під час опитування, виконання практичних навичок та усіх видів контролю
2 («незадовільно»)	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання, відчуває складнощі у відтворенні переважної частини елементів навчального матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, так і з усіх видів контролю

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як **середня арифметична оцінка засвоєння модулю і**

має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ. «Медико-соціальні аспекти суспільного здоров'я та роль сімейної медицини у вирішенні проблем сучасного здоров'я. Принципи збереження та укріплення здоров'я членів родини в діяльності сімейного лікаря. Надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря»

Тема 1. Організація роботи сімейного лікаря. Особливості фінансування первинної медичної допомоги. Дистанційне консультування: основні правила, переваги, недоліки.

Економічні засади функціонування первинної ланки в умовах різних систем фінансування медичної галузі. Правові основи сімейної медицини, економічні аспекти діяльності сімейного лікаря, поняття про менеджмент і маркетинг сімейної медицини. Дистанційне консультування: основні правила, переваги, недоліки.

Тема 2. Принципи збереження та укріплення здоров'я членів родини в діяльності сімейного лікаря. Раціональне харчування.

Раціональне харчування. Різновиди розладів харчової поведінки. Оцінка нутритивного статусу на прикладі пацієнта з ожирінням в практиці сімейного лікаря. Мотиваційне інтерв'ю в роботі лікаря загальної практики.

Тема 3. Доказова медицина. Протоколи та клінічні настанови в практичній роботі сімейного лікаря.

Основні поняття та визначення доказової медицини. Роль клінічних протоколів та клінічних настанов у практиці сімейного лікаря.

Тема 4. Комунікативні та психологічні аспекти діяльності сімейного лікаря. Особливості спілкування сімейного лікаря з пацієнтом та його родиною. Планування сім'ї та збереження репродуктивного здоров'я жінок у практиці сімейного лікаря.

Особливості спілкування сімейного лікаря з пацієнтом і його родиною. Психогенні та деонтологічні аспекти діяльності сімейного лікаря. Планування сім'ї та збереження репродуктивного здоров'я жінок у практиці сімейного лікаря. Класифікація, механізм дії та ефективність сучасних протизаплідних засобів.

Тема 5. Організація та надання невідкладної медичної допомоги в амбулаторних умовах. Надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря при пожаленнях, покусах, електротравмах, утопленнях та дії низьких та високих температур.

- Особливості міжсекторальної співпраці сімейних лікарів в умовах позалікарняної допомоги;
- Захворювання та стани, які вимагають невідкладної допомоги; показання та протипоказання, режим дозування при використанні основних лікарських засобів для невідкладної допомоги; BLS.
- Надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря при пожаленнях, покусах, електротравмах, утопленнях та дії низьких та високих температур.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вид роботи	**Форма активності**	**Кількість годин на одне заняття**	**Кількість занять**	**Разом годин**
аудиторна	лекція	**-**	**-**	**-**
	практичне заняття	**6**	**5**	**30**
поза-аудиторна	самостійна робота	**12**	**5**	**60**
Разом				**90**

Назва модулів і тем	Кількість годин					
1	усього	у тому числі				
		л	сем.	пр.з.	с.р.	лаб
	2	3	4	5	6	7

Модуль. «Медико-соціальні аспекти суспільного здоров'я та роль сімейної медицини у вирішенні проблем сучасного здоров'я. Принципи збереження та укріплення здоров'я членів родини в діяльності сімейного лікаря. Надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря»						
Тема 1. Організація роботи сімейного лікаря. Особливості фінансування первинної медичної допомоги. Дистанційне консультування: основні правила, переваги, недоліки				6	12	
Тема 2. Принципи збереження та укріплення здоров'я членів родини в діяльності сімейного лікаря. Раціональне харчування.				6	12	
Тема 3. Доказова медицина. Протоколи та клінічні настанови в практичній роботі сімейного лікаря.				6	12	
Тема 4. Комунікативні та психологічні аспекти діяльності сімейного лікаря. Особливості спілкування сімейного лікаря з пацієнтом та його родиною. Планування сім'ї та збереження репродуктивного здоров'я жінок у практиці сімейного лікаря.				6	12	
Тема 5. Організація та надання невідкладної медичної допомоги в амбулаторних умовах. Надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря при пожаленнях,				6	12	

покусах, електротравмах, утопленнях та дії низьких та високих температур.						
Усього годин	**90**			**30**	**60**	

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

Лекції не передбачені навчальною програмою.

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
Модуль. Медико-соціальні аспекти суспільного здоров'я та роль сімейної медицини у вирішенні проблем сучасного здоров'я. Принципи збереження та укріплення здоров'я членів родини в діяльності сімейного лікаря. Надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря		
1	Організація роботи сімейного лікаря. Особливості фінансування первинної медичної допомоги. Дистанційне консультування: основні правила, переваги, недоліки	6
2	Принципи збереження та укріплення здоров'я членів родини в діяльності сімейного лікаря. Раціональне харчування.	6
3	Доказова медицина. Протоколи та клінічні настанови в практичній роботі сімейного лікаря.	6
4	Комунікативні та психологічні аспекти діяльності сімейного лікаря. Особливості спілкування сімейного лікаря з пацієнтом та його родиною. Планування сім'ї та збереження репродуктивного здоров'я жінок у практиці сімейного лікаря.	6

5	Організація та надання невідкладної медичної допомоги в амбулаторних умовах. Надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря при пожаленнях, покусах, електротравмах, утопленнях та дії низьких та високих температур.	6
	Разом за Модуль	**30**

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	**Вид контролю**
Модуль. Медико-соціальні аспекти суспільного здоров'я та роль сімейної медицини у вирішенні проблем сучасного здоров'я. Принципи збереження та укріплення здоров'я членів родини в діяльності сімейного лікаря. Надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря			
1	Підготовка до практичного заняття за темою №1 «Організація роботи сімейного лікаря. Особливості фінансування первинної медичної допомоги. Дистанційне консультування: основні правила, переваги, недоліки» Медичні інформаційні системи (HELSI, тощо): структура, можливості	12	опитування під час практичного заняття
2	Підготовка до практичного заняття за темою №2 «Принципи збереження та укріплення здоров'я членів родини в діяльності сімейного лікаря. Раціональне харчування».	12	опитування під час практичного заняття

	Надмірна маса тіла, ожиріння та метаболічні розлади в практиці сімейного лікаря		
3	Підготовка до практичного заняття за темою №3 «Доказова медицина. Протоколи та клінічні настанови в практичній роботі сімейного лікаря» Методи статистичної обробки даних.	12	опитування під час практичного заняття
4	Підготовка до практичного заняття за темою №4 «Комунікативні та психологічні аспекти діяльності сімейного лікаря. Особливості спілкування сімейного лікаря з пацієнтом та його родиною. Планування сім'ї та збереження репродуктивного здоров'я жінок у практиці сімейного лікаря» Пацієнт-центрований підхід. Емпатія. Толерантність та різноманіття.	12	опитування під час практичного заняття
5	Підготовка до практичного заняття за темою №5 «Організація та надання невідкладної медичної допомоги в амбулаторних умовах. Надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря при пожаленнях, покусах, електротравмах, утопленнях та дії низьких та високих температур.	12	опитування під час практичного заняття
	Разом за Модуль	**60**	

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

- Доповідь реферату на практичному занятті
- Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр

- Доповідь історії хвороби хворого на практичному занятті
- Написання тез, статей.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС.

Програма навчальної дисципліни складається з одного модулю.

Тривалість практичного заняття – 6 годин.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей.

При вивченні дисципліни «Організаційні основи сімейної медицини, доказової медицини», курс за вибором, використовують наступні методи навчання:

- словесні (розповідь, бесіда, пояснення);
- практичні (практична робота, симуляційні технології);
- пояснювально-ілюстративні (навчальна література, відеофільми, тематичні фантоми та пацієнти тощо);
- За логікою викладу навчального матеріалу: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний і традуктивний методи індуктивний;
- За рівнем пізнавальної активності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладу.

Кращому засвоєнню навчального матеріалу сприяє використання

- інтерактивних технологій колективно-групового навчання (мозковий штурм, case-метод, групові проекти тощо);
- технологій ситуативного моделювання (симуляція або імітація);
- технологій опрацювання дискусійних питань (визначення позиції, її відстоювання, зміна позиції, дебати, ток-шоу тощо);
- елементів дистанційного навчання (сервіси MS Teams, Google Meet тощо).

12. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ, РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ОЦІНЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та інструкцій про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (2005).

Рекомендується застосовувати такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач, вміння проводити огляд пацієнта та оцінювати дані фізикального обстеження, результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, його систем та органів, вміння спілкування з членами родини та складання програм профілактичного, за необхідності – лікувального, а також реабілітаційного спрямування з урахуванням факторів ризику, віку і соціального стану сім'ї.

Диференційований залік – це форма кінцевого контролю, що полягає в оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу дисципліни на підставі результатів поточного навчання, виконання індивідуальних і контрольних заходів. При виставленні оцінки за дисципліну враховують накопичену студентом кількість балів за поточне навчання (максимальна кількість балів 200). Зарахування дисципліни студенту проводять диференційовано відповідно до загальної кількості накопичених ним балів, яка має бути не меншою ніж мінімально необхідна, і відповідає мінімальному значенню оцінки Е, а отже, складає 111 балів.

При виставленні дифзаліку з дисципліни студенту надається право перескладання незадовільних оцінок в термін не пізніше, ніж за три дні (циклова система - за день) до проведення кінцевого контролю з метою накопичення мінімальної кількості балів для зарахування дисципліни.

Диференційний залік у вигляді окремого заняття кафедра не проводить.

Розподіл балів, які отримують студенти

Кількість балів за поточну навчальну діяльність					Кінцевий контроль	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5		
0-40	0-40	0-40	0-40	0-40	диференційний залік	200

Таблиця відповідності традиційних оцінок балам

Традиційна оцінка	**Кількість балів за поточну навчальну діяльність**
«5»	40
«4»	32
«3»	24
«2»	0

Оцінювання знань із дисципліни проводять за відповідною шкалою:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
170-200	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
155-169	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
140-154		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
125-139	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
111-124		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
60-110	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-59		F	Незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)

Реєстр зарахованих конспектів з дисципліни

Дисципліна_____

№	ПІБ студента	Група, курс, факультет	Дата пропусу	Дата зарахування	Викладач	Контроль Зав. кафедрою

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичні матеріали: підручники, посібники, довідники, методичні рекомендації, алгоритми (протоколи обстежень, постановки діагнозу, лікування, відповідно до стандартів доказової медицини), алгоритми набуття практичних навичок, тестові завдання, ситуаційні задачі, письмове опитування, результати інструментальних та лабораторних досліджень, електронні довідники. Обладнання, муляжі, комп'ютери з відповідним інформаційним забезпеченням, фантоми тощо. Алгоритми для формування професійних вмінь. Робочі зошити.

14. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Особливості роботи сімейного лікаря. Основні компетенції сімейного лікаря та принципи сімейної медицини, затверджені міжнародною асоціацією сімейних лікарів – дерево WONCA.
2. Принципи сімейного обслуговування. Порядок укладання декларацій з лікарем ПМД.
3. Особливості фінансування первинної медичної допомоги. Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». Умови укладання договору про медичне обслуговування населення НСЗУ з надавачем ПМД.
4. Особливості дистанційного консультування. Переваги. Недоліки.
5. Деонтологія та етика відносин сімейного лікаря з пацієнтом і родиною.
6. Національна система охорони здоров'я України, її модель, основні джерела фінансування.
7. Ознаки різних моделей систем охорони здоров'я відповідно до фінансування.

8. Відмінності методу оплати «за медичну послугу» та методу оплати «за пролікований випадок із розподілом за діагностично-спорідненими групами».
9. Основні принципи здорового харчування. Поняття про основні дієти здорового та лікувального харчування - Гарвардська тарілка, DASH, FODMAP.
10. Критерії, поширеність, патогенез метаболічного синдрому.
11. Методи оцінки надлишкової маси тіла - індекс Брока, окружність талії та співвідношення талія-стегна, товщина жирової складки, біоімпедансометрія тіла, подвійна рентгенологічна абсорбціометрія (DEXA).
12. Гормони, які є основними регуляторами апетиту та харчової поведінки та їх роль: інсулін, лептин, холецистокінін, грелін, глюкагоноподібний пептид-1, оксинтомодулін.
13. Різновиди розладів харчової поведінки.
14. Ожиріння як фактор ризику хроніччних неінфекційних захворювань. Захворювання, які асоціюються з ожирінням.
15. Методи консультування пацієнтів з розладами харчової поведінки. Особливості консультування пацієнта щодо харчування. Мотивація. Дисципліна. Здорові харчові звички.
16. Монодієти і розвантажувальні дні. Роздільне харчування. Складання програм ефективного схуднення. Правила підбору продуктів і їх готування.
17. Історія походження, передумови та розуміння поняття «Доказова медицина». Переваги та можливості сучасної медицини, що з’явились завдяки впровадженню доказової медициниою
18. Поняття про мета-аналіз та систематичний огляд.
19. Поняття про рівні доказовості, шкала оцінки доказів.
20. Поняття про рандомізоване контрольоване дослідження (РКД). Методологія, етапи РКД.
21. Види досліджень, результати яких використовуються для оцінки ефективності та безпечності лікарських засобів (рандомізовані контрольовані, когортні, поперечні дослідження, дослідження „випадок-контроль”, опис випадків, опис серії випадків)

22. Поняття «найкраща клінічна практика» (GCP)
23. Поняття «клінічний протокол». Види клінічних протоколів.
24. Поняття «клінічна настанова», переваги та необхідність клінічних настанов. Джерела клінічних настанов. Медичні електронні бази даних (MEDLINE, Best Evidence, Cochrane Library, UpToDate, Clinical Evidence та інш.): характеристика, переваги та недоліки.
25. Поняття «наукометрична база». Основні міжнародні наукометричні бази, можливості і переваги кожної. Поняття про основні наукометричні показники (індекс цитування, індекс Гірша, імпакт-фактор)
26. Поняття сім’я, шлюб. Проблеми у благополучних сім’ях. Види неблагополучної сім'ї.
27. Принципи спілкування. Складові активного слухання. Невербальне активне слухання. Вербальне активне слухання. Значення клінічної емпатії в медичній практиці.
28. Структура консультації. Калгарі-Кембриджська модель медичної консультації. Поняття «золотої хвилини».
29. Сучасні методи контрацепції. Рекомендований перелік обстежень перед призначенням контрацепції. Показання та протипоказання до призначення оральних контрацептивів.
30. Класифікація, методи діагностики та лікування безпліддя.
31. Надання в межах ПМД невідкладної медичної допомоги. Розмежування функцій із закладами екстреної допомоги.
32. Надання невідкладної допомоги при пожаленнях, покусах.
33. Надання невідкладної допомоги при електротравмах.
34. Надання невідкладної допомоги при утопленнях.
35. Надання невідкладної допомоги при дії низьких та високих температур.

15. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Бабінець Л.С., Андріюк Л.В., Величко В.І. та ін. Загальна практика — сімейна медицина: у 3 кн. Кн. 1: Організація первинної медичної допомоги: підручник. Київ: ВСВ «Медицина»; 2023. 448 с. ISBN 978-617-505-953-1.
2. Бабінець Л.С., Ждан В.М., Михайловська Н.С. та ін. Первинна медична допомога: посібник: у 2 т. / за ред. Л.С. Бабінець. Львів: Магнолія 2006; 2026. Т. 1: Загальні положення, внутрішні хвороби у загальній лікарській практиці. 580 с.
3. David J.A. Current Practice Guidelines in Primary Care. 22nd ed. New York: McGraw-Hill Education; 2025. 608 p. ISBN 9781265025892.
4. Rakel D.P., ed. Rakel's Textbook of Family Medicine. 10th ed. Philadelphia: Elsevier; 2026. ISBN 9780443127243.
5. World Health Organization. Implementing the primary health care approach: a primer. Geneva: World Health Organization; 2024. 503 p. ISBN 978-92-4-009058-3.

Допоміжна:

1. Jameson J.L., Fauci A.S., Kasper D.L., Hauser S.L., Longo D.L., Loscalzo J., eds. Harrison's Principles of Internal Medicine. 21st ed. New York: McGraw-Hill Education; 2022.
2. Papadakis M.A., Rabow M.W., McQuaid K.R., Nadler P.L., Leemann Price E. CURRENT Medical Diagnosis & Treatment 2026. 65th ed. New York: McGraw-Hill Education; 2026.
3. Domino F.J., Baldor R.A., Golding J., Stephens M.B., eds. 5-Minute Clinical Consult 2025. 33rd ed. Philadelphia: Wolters Kluwer; 2025.
4. McWhinney I.R., Freeman T. Textbook of Family Medicine. 4th ed. Oxford: Oxford University Press; 2024.
5. World Health Organization; UNICEF. Primary health care measurement framework and indicators: monitoring health systems through a primary health care lens. Geneva: World Health Organization; 2022.
6. World Health Organization. Primary health care: key facts and resources. Geneva: World Health Organization; updated 2023–2026.
7. National Institute for Health and Care Excellence. NICE Guidance: guidelines and evidence-based recommendations. London: NICE; 2022–2026.
8. American Academy of Family Physicians. Clinical Practice Guidelines. Leawood, KS: AAFP; 2022–2026.

17. Інформаційні ресурси

- Офіційне інтернет-представництво Президента України http://www.president.gov.ua/.

- Верховна Рада України http://www.rada.kiev.ua.
- Кабінет Міністрів України http://www.kmu.gov.ua/.
- Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com.
- http://www.moz.gov.ua/ua/portal/mtsr_familymedicine/
- http://familymedicine-ukr.com/zhurnal-simejna-meditsina
- http://www.globalfamilydoctor.com/
- http://www.woncaeurope.org/
- http://www.webmedfamily.org
- https://www.facebook.com/simmedNMU/?fref=ts
- https://empendium.com/ua/
- https://mededu.org.ua/library/
- https://reform.helsi.me/about-us